

Sisäministeriö
kirjaamo.sm@govsec.fi, maahanmuutto-osasto.sm@govsec.fi

Dnro L2022-51 1(2)

30.9.2022

Lausuntopyyntönnö: VN/13867/2021 VN/13867/2021-SM-3, 6.9.2022

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI ULKOMAALAISLAIN MUUTTAMISESTA (MATKUSTUSASIAKIRJAEDELLYTYKSESTÄ POIKKEAMINEN)

Pyydettyä lausuntona Suomen Asianajaliitto (jäljempänä "Asianajaliitto") esittää seuraavaa.

Yleisiä huomioita

Esityksen tavoite helpottaa tietyissä tilanteissa oleskeluluvan edellytyksenä olevan muukalaispassin saamista ja siten mahdollistaa oleskeluvan saaminen on lähtökohdiltaan kannatettava. Lain yhteiskunnalliset vaikutukset ovat esitysluonnoksessa mainituin tavoin pääosin positiivisia.

Laki kuitenkin kaventaisi nykyiseen verrattuna mahdollisuuksia harkita matkustusasiakirjavaatimuksesta poikkeamista, joidenkin muiden oleskelulupatyyppeiden osalta, jota ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Tarkoituksenmukaisena ei myöskään voida pitää muukalaispassien voimassaolon maksimituuden määrittämistä lailla, mikäli ensimmäinen lupa tai jatkolupa on myönnetty työntöön perusteella.

35 §

Ehdotetun 35 §:n uudet 2, 3 4 kohta ovat kannatettavia muutoksia koska nykyään muiden kuin 1 kohdassa lueteltujen oleskelulupatyyppeiden osalta poikkeamismahdollisuus on toteutunut 134 §:ssä mainitun erityisen syyn kautta ja tulkintakäytäntö on ollut hyvin ankaraa ja osin epäyhdenmukaista.

Jotta 35 §:ssä säädetyt poikkeukset eivät tältä osin kaventaisi mahdollisuutta poiketa matkustusasiakirjavaatimuksesta harvinaisissa erityistilanteissa, kuten lakiesitysluonnoksen kohdassa 4.2.3 on mainittu, tulisi lain 35 §:ssä säätää omana kohtanaan siitä, että muukin oleskelulupa voidaan *muusta erityisestä syystä* myöntää matkustusasiakirjan puuttumisesta huolimatta, jolloin säilytettäisiin nykyisin käytössä oleva 134 §:n soveltamisen kautta tuleva harkintavalta vaikeasti ennakoitavissa olevissa tilanteissa ja säilytettäisiin Maahanmuuttovirastolla harkintavalta, jota se käytti esimerkiksi koronapandemiatilanteissa poiketessaan matkustusasiakirjavaatimuksesta.

55 §

Ehdotetun 55 §:n mukaan, mikäli työntekijän lupa on myönnetty poiketen matkustusasiakirjavaatimuksesta, myönnetään jatkolupa määräaikaisena yhdeksi vuodeksi.

Tältä osin lakimuutos on tarpeeton, koska Maahanmuuttovirasto voi jo nyt harkintavaltansa puitteissa rajoittaa jatkoluvan pituutta. Ulkomaalaislain 55 §:n 1 momentin mukaisesti jatkolupa myönnetään enintään neljäksi vuodeksi. Siten, mikäli tilanne on tiedossa olevien seikkojen mukaan sellainen, että kotimaan matkustusasiakirjan hankkiminen ei tule onnistumaan vuodessa, voisi jatkoluvan myöntää pidemmäksi ajaksi. Tällainen tilanne on esimerkiksi Somalian kansalaisilla, jotka eivät voi saada sellaista matkustusasiakirjaa kansalaisuusvaltiostaan, joka Suomessa hyväksyttäisiin. Tämä ei rajoittaisi mahdollisuutta myöntää vuoden pituinen jatkolupa, jos henkilö voi tuona aikana hankkia matkustusasiakirjan.

134 §

Ehdotetun 134 §:n muutokset ovat 1 momentin osalta kannatettavia.

134 §:n uusi 6 momentti on tarpeeton. Edellä 55 §:n sisällöstä mainittuun viitaten voi olla tilanteita, joissa jo ensimmäistä lupaa tai jatkolupaa myönnettäessä on tiedossa, että kansallisen passin hankkiminen ei tule onnistumaan. Muukalaispassin voimassaoloaika ei siten ole tarpeen rajoittaa tai sitoa oleskeluluvan voimassaoloaikaan. Maahanmuuttovirastolla on joka tapauksessa 134 § 5 momentin mukaan mahdollisuus myöntää muukalaispassi lyhyemmäksi ajaksi, kuin kohdassa säädetty 5 vuoden maksimiaika.

Helsingissä 30. päivänä syyskuuta 2022

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Niko Jakobsson
Suomen Asianajajaliiton pääsihteeri

LAATI

Asianajaja Matti Rautakorpi, MR-Laki – Asianajotoimisto Matilainen & Rautakorpi Oy, Helsinki

Suomen Asianajajaliiton lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 120 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu hallinto-oikeuden asiantuntijaryhmässä.